

КЛАСТЕР «НАТУРПРОДУКТИ ПОЛТАВЩИНИ» ЯК ПРИКЛАД ПОЄДНАННЯ АГРАРНОЇ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ

Онiнко Т.А.

*ВНЗ Укоопспiлки «Полтавський унiверситет економiки i торгiвлi»
(м. Полтава)*

Сучаснi свiтовi тенденцiї свiдчать про зростання споживчого попиту на екологiчну чисту та безпечну для здоров'я продукцiю аграрного виробництва. З огляду на це актуальною є проблема посилення взаємозв'язкiв мiж наукою, виробництвом та владою. Як свiдчить свiтовий досвiд, формування та розвиток аграрних кластерiв сприяє поєднанню аграрної науки та практики, пiдвищенню конкурентоспроможностi аграрної продукцiї.

Теоретичнi засади кластеризацiї економiки, хоча i не в повнiй мiрi, але все ж таки знайшли застосування у вiтчизнянiй сферi аграрного виробництва та вiдродження потенцiалу сiльських територiй. Упродовж останнiх двох десятилiть в Украiнi функцiонують аграрнi кластери, якi створенi переважно за iнiцiативи самих виробникiв, а також наукових та громадських органiзацiй з врахуванням свiтового досвiду кластерного розвитку. Зазначимо, що нинi у вiтчизнянiй аграрнiй сферi залишається невирiшеною проблема iнтеграцiї мiж виробниками, переробними пiдприємствами та науковими закладами.

Идея формування вiтчизняних кластерiв з виробництва екологiчно чистої продукцiї виникла ще у 2007 р., i тим самим в Полтавській областi розпочалася реалiзацiя проекту «Створення регiонального кластера виробникiв екологiчної продукцiї» за фiнансової пiдтримки мiжнародних фондiв та органiзацiй. Даний проект був пiдтриманий обласною держадмiнiстрацiєю, враховуючи специфiку Полтавської областi, де одним iз важливих напрямiв економiчного розвитку є сiльськогосподарське виробництво та агропереробна промисловiсть. Кластерну iнiцiативу щодо розвитку ринку бiопродуктiв на Полтавщинi пiдхопили як пiдприємцi, так i науковцi та владнi структури.

Агрокластер «Натурпродукти Полтавщини» є досить вдалим прикладом поєднання науки i виробництва. Цей кластер, будучи створеним за iнiцiативи i на базi громадської асоцiацiї «Аграрна наука та практика», об'єднав суб'єкти пiдприємницької дiяльностi регiону, населення сiльських територiй, оселi зеленого туризму, пiдприємства та органiзацiї рiзних форм власностi, науковi установи, включаючи Полтавську державну аграрну академiю. Осередки кластера, яких налiчується сiм, розташованi у рiзних районах Полтавської областi, включаючи с. Говтву Козельщинського району, с. Горошине Семенiвського району, с. Каленики Решетилiвського району, с. Криву Рудку Семенiвського району, с. Плехiв Оржицького району, с. Попiвку Зiнькiвського району та с. Худолiвку Семенiвського району [1].

В основу дiяльностi кластера покладенi принципи чесного цивiлізованого бiзнесу, вiдкритостi, порядностi, ефективностi. Основними напрямками роботи кластера є: органiзацiя взаємодiї мiж учасниками кластера; сприяння в забезпеченнi потенцiйних клiєнтiв комплексом рiзних видiв послуг, у тому числi науковими рекомендацiями; надання допомоги в консолiдацiї зусиль з

метою захисту економічних та підприємницьких інтересів учасників кластера; участь у розробці й експертній оцінці проектів, концепцій, програм у сфері збору та первинної переробки дикорослої рослинної продукції, а також розвитку сільських територій; реалізація стратегії просування регіону на внутрішній і міжнародний ринки; створення необхідних умов для розвитку інвестиційної привабливості Полтавщини; формування системи новітніх інформаційних технологій, що забезпечує ефективну взаємодію всіх учасників кластера.

Полтавщина відноситься до найбільш екологічно безпечних територій України. Все це є чудовим підґрунтям для розвитку заготівлі дикорослої рослинної продукції. Враховуючи це кластером «Натурпродукти Полтавщини» передбачені різноманітні заходи. Зокрема, в районах Полтавської області відбувається проведення ознайомчих семінарів-тренінгів, під час яких роз'яснюються правила збору та первинної переробки дикорослої рослинної продукції як з точки зору її користі для споживачів, так і прибутковості для збирачів; організація круглих столів з власниками сільських зелених осель та іншими суб'єктами підприємницької діяльності щодо визначення можливих шляхів реалізації дикорослої рослинної продукції. До участі в таких заходах залучають експертів, науковців та представників фармацевтичних фірм.

Активними партнерами кластера «Натурпродукти Полтавщини» є студенти Полтавської державної аграрної академії, які здійснюють не лише науково-дослідну, але й популяризаторську діяльність з метою поширення знань про особливості збирання та зберігання дикорослої рослинної продукції, її значення для життя і здоров'я людини. Останнім часом кластером започатковані ознайомчі семінари з пасічниками регіону на тему «Органічне бджільництво» для ознайомлення їх з особливостями виробництва, фасування та маркування продукції бджільництва. Кластер традиційно бере активну участь у виставках та ярмарках виробників аграрної продукції, у тому числі щорічному Всеукраїнському Великосорочинському ярмарку.

Безперечно, діяльність науково-виробничого кластера «Натурпродукти Полтавщини» сприяє підвищенню конкурентоспроможності та економічній стабільності його членів та регіону загалом. Значна роль у цьому відведена взаємодії виробництв з науковими закладами, органами місцевого самоврядування та іншими інституціями. Відтак вважаємо перспективним формування та розвиток на території Полтавщини кластерів і в інших галузях аграрного виробництва, зокрема м'ясо-молочній. Для цього в регіоні існує не лише низка потужних переробних підприємств, але й науково-дослідна база, включаючи Полтавський науково-дослідний інститут свинарства. Полтавщина має потенціал для розвитку органічного землеробства та виробництва на цій основі екологічно чистих агропродуктів. Тому розвиток аграрних кластерів – виробників екологічно чистої продукції – має стати одним з пріоритетних напрямів соціально-економічної стратегії Полтавщини.

Джерела та література

1. Створення та просування комплексного пакета послуг кластера «Натурпродукти Полтавщини» на ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ ТА ФІЗІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН НА ВІРУСОСТІЙКІСТЬ РОСЛИН ЛЮПИНУ ЖОВТОГО

Пиріг О.В.

*Інститут сільськогосподарської мікробіології
та агропромислового виробництва НААН (м. Чернігів)*

Однією з основних перешкод широкого використання люпину у сільськогосподарському виробництві є численні хвороби, зокрема грибні та вірусні. Незважаючи на створення і впровадження у виробництво високопродуктивних, стійких до грибних захворювань сортів люпину, розширити площі під дану культуру, а особливо під люпин жовтий, не вдається, зокрема і через значне ураження вірусними хворобами.

Це обумовлює пошук шляхів підвищення стійкості рослин люпину до ураження патогенними мікроорганізмами. Перспективними у цьому напрямі є біологічні методи активізації фітоімунітету і захисту рослин. Серед них мало дослідженими є мікробні препарати на основі активних селекціонованих штамів бактерій та мікроміцетів. Біопрепарати містять, окрім мікроорганізмів, здатних оптимізувати процеси живлення рослин, також і біологічно активні речовини, які можуть індукувати стійкість рослин до інфекційних хвороб при стимулюванні захисних реакцій.

Сьогодні в Україні створено низку мікробних препаратів, у тому числі й для передпосівної інокуляції насіння люпину. Їх застосування дозволяє формувати активні азотфіксувальні симбіози, підвищувати урожайність, покращувати якість продукції. Разом із тим, практично не досліджено ефективність біопрепаратів та фізіологічно активних речовин за ураження рослин фітопатогенними вірусами.

У зв'язку з цим метою наших досліджень було вивчення впливу біопрепаратів та різних доз фітогормонів (ауксинів, цитокінінів, гіберелінів) на інтенсивність репродукування вірусу жовтої мозаїки квасолі (ВЖМК) в рослинах люпину жовтого

Схема досліду: 1. Контроль (насіння оброблене водою); 2. Ризобіот (*Rhizobium lupini* 367a); 3. Ризогумін (*Rhizobium lupini* 367a та оптимізований для рослин вміст фітогормонів); 4. Хетомік (*Chaetomium cochliodes* 3250); 5 – 7. Ауксини (ІОК) (2 – 20 мг/л); 8 – 10. Цитокініни (БАП) (0,4 – 4 мг/л); 11 – 13. Гібереліни (ГК) (2 – 20 мг/л). Насіння висівали у стерильний пісок з використанням суміші Прянішнікова. Обробку насіння біопрепаратами та розчинами фітогормонів проводили за 2 години до посіву. Повторність досліду п'ятиразова.

За результатами імуноферментного аналізу встановлено, що в рослинах контрольного варіанту (уражені рослини без інокуляції) концентрація вірусу була найбільшою і становила 0,300 оптичних одиниць (о. о.), що в 4 рази більше за показники негативного контролю (здорові рослини люпину, без